

FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI, GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
A „MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG“ KOZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Kétszázra . . . . . 2 frt 60 kr.
Félévre . . . . . 1 „ 30 „
Negyedévre . . . . . 70 „
Egyes szám ára 6 krajczár.

Felelős szerkesztő és kiadó-tulajdonos

ZSITVAY NÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

IX. ker., Üllői-út 26. szám. (Köztelék).

Krüger transzváli elnök és neje.

Egy délafrikai kis köztársaság, a szabad Transzvál állam, mostanában küzd a szabadságáért a hatalmas, nagy Angliával szemben.

Transzvál államnak a multja nem vezet vissza évszázadokra, 1651-ik évben vetették meg az alapját Fokvárosnak az arra a vidékre vetődött uollandiaiak, a kiknek htódai 1793-ban független gyarmatnak kiállították ki Fokvárost és környékét, később, 1815-ben Anglia kiterjesztette védőszárnyait a gyarmat fölé, a mit az oda települt hollandok nem túrvén, fölkerelkedtek s jó messze észak felé vándoroltak, előbb az Oranje folyó mellé, később pedig a Vál folyó mellé, a hol egy boér (földmivelő) köztársaságot alapítottak. Így keletkezett a mai Transzvál (Válon-tuli) állam.

Sok-sok változáson ment azonban keresztül 50 év alatt ez a köztársaság, folyton a szabadságáért kellett küzdenie, mikor népei gazdag aranybányákra lettek, a kapzsi Angolország csakhamar beleavatkozott a kis állam ügyeibe, melynek ezenfelül a szomszédos idegen népekkel is folyton-folyvást haditábon kellett állania. A hetvenes években erős küzdelmet vivott szabadságáért Transzvál állam s az 1880-ik évi londoni egyezség értel-

mében megkapta azt, a miért törekedett, a Dél afrikai köztársaság czimet.

A béke idején nem volt azonban nyugta a kis köztársaságnak, mert folyton harczolt a szomszéd vad néptörzsekkel, míg végre most a hatalmas Angolország üzent hadat függetlenségének.

Transzvál köztársaság 16 tartományból áll s törvényhozása népképviselői alapon nyugszik; minden tartomány három képviselőt választ s a néptanács Pretoria fővárosban ülésé s hivatalos nyelve a hollandi.

A köztársaság elnöke, a kit öt évre választanak, ezidőszent az öreg Krüger Pál, a kit feleségével együtt mai képünkön bemutatunk.

Az a harcz, a melyet Transzvál állam most viv a függetlenségeért, bizonyára a kis állam javára dől el s intő példa lesz az európai hatalmasságoknak arra, hogy ne törekedjenek az afrikai

Krüger transzváli elnök és neje.

államok függetlenségét és szabadságát korlátozni.

A transzváliak és a legnagyobb tengeri hatalmasság, Angolország között most folyamatban levő háboru rézleteiről bővebb tudósítást közlünk lapunk más helyén.

Választási fuvardijak.

Tudjuk, hogy a képviselőválasztások tisztaságát biztosító törvény, mely a választások ellenőrzését a m. kir. kuria hatáskörébe utalta, nemcsak a hivatalos személyek korteskedését és a hivatalos hatalommal való visszaéléseket zárja ki, hanem a legszigorubbant tiltja el a vesztegetéseket, az itatást és etetést. Mivel azonban a választások mai rendszere mellett, a midőn a választók szavazás végett a kerület központjára gyülekezni kénytelenek, a választás fuvarköltiséggel jár, a törvény megengedi, hogy a választók fuvardiját fogadhassanak el a jelölttől. Hogy ebben se lehessen visszaélés és a fuvardij címén megvesztegetések ne fordulhassanak elő, a törvény a vármegyei törvényhatóságok köteleességévé tette, hogy a viszonyoknak megfelelőleg állapítsák meg kerületenkint azt a fuvardiját, melyet a választóknak a jelölt megfizethet, ha azt a választók kívánják.

A választási fuvardijakat a vármegyék köztörvényhatósági bizottságai most állapítják meg, azonban oly visszás módon jár el ebben némely vármegye, hogy a választásokat valósággal megdrágítani akarják, hogy képviselő csak az lehessen, a ki egy-egy választásnál fuvardijakra 10—15 ezer forintot kifizetni tud és így, ahelyett, hogy a tiszta választásokat biztosítaná a törvény, egyenesen a kerületek áruba bocsájtását akarják az illető urak elérni.

Mondanunk sem kell, hogy az illető vármegyék ezen eljárása a kormány tudta, utasítása és hozzájárulása nélkül történik. Az illető vármegyék urai egyszerűen a maguk kezébe akarják kaparítani a választás intézését, hogy képviselő csak az lehessen, aki fizetni tud; a szegényebb, de tehetséges és hivatásos egyének előtt pedig az országház kapui zárva maradjanak.

Hogy a kuriai törvénynek nem lehetett célja a választókerületek taksálása, azt mindenki beláthatja, mert hiszen ezzel a vesztegetés mértéke hivatalosan lenne megállapítva. Épen ezért köteleességünknek tartjuk tiltakozni azon vármegyék eljárása ellen, amelyek olyan magas fuvardijakat akarnak megállapítani, amelyek a választások megdrágítását eszközlik. A választások a polgárok legszebb jogai közé tartoznak, hiszen a valódi demokratikus népakarat itt nyilatkozik meg legszebben. Ez a jog azzal a köteleességgel is jár a polgárokra, hogy ha kell, áldozatot is hozzanak érte. Hogy a választási fuvardij több vagy kevesebb az az egyes választókra mértékadó nem lehet jogaik gyakorlatában. És hisszük is, hogy a belügyminiszter az említett vármegyék szabályrendeleteit jóváhagyni nem fogja, hanem a törvény, jog és igazság elvének megfelelőleg módosítja. Mert hogy a megvesztegetéseket, az etetést és

itatást a választásoknál a törvény külön-külön tiltotta, de a fuvardijak címén ugyanezekért a választóknak mintegy kárpótlást nyújtson, az valóban az állapotok visszás voltának netovábbja volna.

Mi hir a politikában?

Közös költségvetés. Goluchowski gróf közös külügyminiszter elnöke alatt a magyar és az osztrák kormány tagjai a napokban állapították meg a közös költségvetést, a mely a közös hadsereg és a külügyi szolgálat szükségleteit van hivatva megállapítani. A mint hírlik, a közös költségvetés ismét kellemetlen meglepetést fog az országnak okozni. Ez a költségvetés rendes kiadásaiban 4—5 millió emelkedést mutat. De ezenkívül a kormányok megegyeztek a *katona-tisztek fizetésének felemelésében*, a mely mintegy 3¹/₂ millió forintot fog igénybe venni. Továbbá a közös hadügyminiszter *új ágyuk beszerzését* és a tüzérség új felszerelését vette tervbe, a mi 200 millió forintot venne igénybe. Ezt a nagy kiadást a pénzügyminiszterek a rossz pénzügyi helyzetre való hivatkozással megtagadták ugyan; de tekintve azt, hogy a tüzérség jelenlegi felszerelése ugyanis kicserélést igényel, mert már elhasznált ágyukkal bír s mert a külföldi államok gyorstüzelő ágyuit a mi tüzérségünknel is be kell hozni, ha harcoképesek akarunk maradni, a fenti nagy összegnek tíz éven keresztül való törlesztésébe elvileg bele mentek. Rendezett állami háztartásunknak tehát ismét kilátása van rá, hogy a fegyveres béke fentartásának drága árát csak zavarok előidézésével tarthatja fönt.

Az osztrák miniszterelnök és a pénzügyminiszter a hét elején Budapesten voltak s a magyar miniszterekkel folytattak tárgyalásokat a kiegyezési kérdésben. Az új osztrák kabinet tagjai most voltak először nálunk.

A nyelvrendeletek megszüntetése Ausztriában. Az osztrák hivatalos lap most közli a belügyi, az igazságügyi, földmívelésügyi, pénzügyi és kereskedelemügyi minisztereknek azt a rendeletét, a melylyel megszüntetik az 1898. február 24-iki nyelvrendeleteket az ezekre vonatkozó életbeléptető rendeletekkel együtt. Ezzel egyuttal vissza fogják állítani az április 5-dike, vagyis a nyelvrendeletek kibocsátása előtt való állapotot és pedig a nyelvkérdés törvényes szabályozására való tekintettel csak ideiglenesen. — A nyelvrendeletek megszüntetését a minapi minisztertanács határozta el, a mely egyszersmind megállapította; hogy milyen intézkedéseket tesz a nyelvrendeletek megszüntetése alkalmával. — A pártok most az osztrák képviselőház összeülése előtt tanácskoznak a politikai helyzetről. A német haladópart és az alkotmányos nagybirtokosság ma közös tanácskozást folytat. A jobboldal végrehajtó bizottsága

hajlandó arra, hogy az elnökválasztáson a második alelnöki állást a német ellenzéknek engedje át.

A nyelvrendeletek visszaszívása azonban korántsem állítja vissza a nyugalmat a Lajthán tul, mert különösen a csehek, a kiknek a nyelvrendeletek nagyobb engedményeket tettek és régi jogosultságuk nyertek velük kielégítést, — most földidézék azt a harczt, a mit a német pártok leszereltek.

Népbiztosítás.

Mikor a jobbagység megszűnt, a szabadsággal együtt az a gond szakadt a földmives nyakába, hogy magát és családját eltartsa. Letűnt az az idő, melyben egészségesnek és betegnek, munkabírónak s rokkantnak egyaránt biztosítva volt a mindennapi kenyere. A létért való küzdelem s a bizonytalan jövő ólomsulyal nehezedik ettől fogva a föld munkásaira. Csekély jövedelméből alig nélkülözhet annyit, hogy félretehessen valamit, semmiképp sem gyűjthet össze oly tőkét, hogy annak kamataiból öregségére gond nélkül megélhessen. Így aztán — fájdalom — nagyon is gyakori az eset, hogy mindenkitől elhagyatva, élete alkonyán nyomorogni kénytelen.

Vannak, akik megnyugosznak ebben s csöndes megadással viselik sorsukat, holott lelki gyöngeség tűrni a rosszat, ha sorsunkon lendíthetünk valamit.

Pedig módunkban áll itt is a segítség. Nem a nyereségre dolgozó biztosító-részvénytársaságok közreműködésére számítunk az eszme kivitelében. Ellenkezőleg. Szövetkezeti uton kell ezt is megvalósítani. Oly biztosítást gondolunk, melyből kifolyólag a biztosított, ha évi díját rendszeresen befizette, egy bizonyos kortól (például 65-ödik évétől) fogva, vagy, ha időelőtt rokkanttá, keresetképtelenné válik: rendszer évi járadékot élvez.

A biztosítás eszméje azon alapul, hogy nem mindnyájan érünk meg egyforma magas kort. A teremtő bölcsessége folytán azt sem tudjuk, hogy melyikünk meddig él, mikor válik munkára képtelenné s szorul anyagi támogatásra?

Rakjuk hát félre filléreinket már ifju korunktól fogva a közös pénztárba s biztosítsuk egymást kölcsönösen a fentirt eshetőségre. A ki korábban elköltözik az élők sorából, annak már ugysem fáj semmije; befizetett díjai azonban lehetővé teszik, hogy életben maradt társai, aránylag csekély befizetéseik árán, oly magas járadékot élvezhessenek, a melyet egyszerű megtakarítások révén sohasem lettek volna képesek elérni.

A járadék, egy bizonyos kortól fogva, feltétlenül kijár minden esztendőben, még ha 120 évet él is az illető. A megtakarított tőke ellenben hamar véget ér, ha élni kell belőle. Pedig ez kezdete a nyomorúságnak.

Megtakarított pénzeszkéjét bárki könnyen el is költheti. A már befizetett díjakhoz azonban már nem férhet hozzá.

Végül a járadék összege nagyobb a befizetett díjknál, mivel a tagok közösen viselik a kockázatot.

Ha mindezek mellett tekintetbe vesszük a bizto-

sítási eszmében rejlő emberbaráti mozzanatot: el kell követnünk mindent, hogy azt a néppel megkedveltessük.

Hazánkban az államtól várja mindenki boldogulását, itt veszedelmes dolog volna még az állami kényszerbiztosítást is behozni.

A szegedi kongresszuson *Károlyi* Sándor gróf kijelölte nagyjából azt az irányt, melyet, meggyőződése szerint, célhoz vezetőnek talál.

Az ügyet egy hatalmas központi szövetkezetre óhajtaná bízni, mely az állam felügyelete és ellenőrzése mellett szedné be a díjakat s gyűjtené tartalékját. Rendes állami hozzájárulást nem kíván, csupán kezdetben, 10—15 éven át találná szükségesnek, hogy az állam évi pl. 50,000 frtos segélyvel járulna.

A népszerűsítés aránylag könnyen menne, mert a hitel- és fogyasztási-szövetkezetek vezetői elég befolyással bírnak már a népre, hogy az eszmét sikerrel terjeszszék s diadalra juttassák.

A díjtartalékot, mely idővel tekintélyes összegre fog rugni, czélszerű volna a többi szövetkezetek számára hozzáférhetővé tenni. Nem a hitelszövetkezetekre czélunk itt (azokról majd gondoskodik ezentul is az állam), hanem a fogyasztási- és értékesítő-szövetkezetekre, melyek bár hasonló biztosítékot nyújtanak, mint a hitelszövetkezetek, mégis meg vannak szorulva pénz dolgában.

Törvényeink ugyan még nagyon hézagosak e tekintetben s megnehezítik a terv kivitelét, vezérferfiaink azonban — reméljük — találnak majd módot arra nézve, hogy a mértékadó körök rokonszenvét az eszmének megnyerjék. Ha ez sikerül, akkor már könnyű szerrel hozzáláthatunk a terv megvalósításához is.

KÜLFÖLD.

Transzváli háboru.

A Délafrikai köztársasággal háborut folytat mostanában Angolország. A transzváli boér nép néhány évtizeddel ezelőtt függetlenítette magát, felszabadult az angol főnhatóság alól és köztársasági alapon fejlődött tovább. Ezt a harczt, a mely most megvívatik, maga a leghatalmasabb nemzet, az anglus idézte föl, hogy Afrikában mindinkább kiterjessze hatáskörét. Ezt a hideg, számító nemzetet a pénzvág vitte a háboru viselésére; Transzválban nem régiben óriási aranymezőket fődöztek fel és tulajdonképpen maga ez idézte elő a harczt. Az arany utáni kapzsi vágya mindenkor, minden időben meg volt Angliának, gyarmatai a világ minden részében vannak, most Afrikában fog tért hódítani nagy áldozatok árán. Mert a boérok leigázása óriási pénz- és véráldozatot kíván a hatalmas Angliától, a mit ez meg is hoz azért, hogy lábát az aranymezőkre tehesse.

Anglia ugyan nem azt hozta fel a háboru indító okául, hogy a transzváli aranybányákra vágyakozik, ő csak a főnhatóságának elismerését kérte Transz-

váltól, a mit ez megtagadott és kitűzte a harézi lobogót.

Anglia ugyan biztosra veszi győzedelmét, azonban eddig még a boérek kezében a győzedelmi zászló, mert hiábavaló minden erőfeszítése az angol haderőnek, mely idegen talajon, ismeretlen viszonyok között küzd meg a kis köztársaság lelkes csapatával.

A hareztérről érkező hírek, melyek Anglián keresztül érkeznek hozzánk, természetesen Anglia biztos győzelmét hirdetik. A burok csekély és nem kellően szervezett hadserege valószínűleg nem bír megbirkózni az angol haderővel. Biztos azonban az, hogy Oroszország is beleártja magát a dologba, mert féltékeny szemekkel nézi Anglia terjeszkedését. Oroszország különben véghetetlen sokat nyer azzal, hogy Anglia a transzváli háború miatt hosszabb időre megfosztatott attól, hogy vezető szerepét játsszék Ázsia politikájában.

Az angol kormány eljárása szárazföldi meg egyezést tesz szükségessé, hogy megérthesse a tengerek elkapott ura, miszerint Anglia nemzetközi érdekein kívül más hatalmakkal is vannak nemzetközi érdekei, olyan nagyhatalmakkal, amelyeknek ugyancsak vannak tengeri és szárazföldi haderőik.

A trónörökös házasodik.

Ferencz Ferdinánd királyi herceg, a magyar király unokaöcse, s annak utódja a trónon, házasodni készül. Van-e ember ebben az országban, akinek nem dobog fel a szive ennek hallatára? Nagy a mi örömünk, amikor azt halljuk, hogy a mi kedvelt és szeretett trónörökösünk családi tüzhely alapítására fáradozik, fokozódik azonban minden magyarok öröme akkor, amidőn látjuk, hogy a trónörökös a *szívére* hallgatott, mikor leendő élettársát kiválasztotta. Az uralkodó családban ugyanis évszázadok óta bizonyos hagyományos rendszer volt érvényben a fiatalok házasságára nézve. Ezzel a rendszerrel való szakítást jelentik az újabb események, melyek hirül adták a héten, hogy boldogult Rudolf trónörökösünk özvegye Stefánia főhercegnasszony feleségül megy Lónyay Elemér magyar grófhoz s a mi trónörösünk szakítva a családban rég fennálló rendszerrel, egy grófleányt vesz feleségül.

Adjon a magyarok Istene a magyar trón örökösének boldog házaseletet és zavartalan boldogságot! Milliókat boldogítani csak boldog ember képes, a családi szeretet melegénél a népek fölött való uralkodása, kormányzása bizonyára igazságosabb, emberiesebb lesz, ha családi tüzhelyénél pihenni ki a kormányzás fáradozásait, ha a családi boldogság ösforrásából merít erőt, terhes, nehéz munkája végzéséhez.

Jó öreg királyunk pedig, a kinek annyi keserűség és fájdalom jutott osztályrészül, áldólag terjeszti ki, karjait a fejedelmi jegyesek fölé; a jóságos ősz

uralkodó élete alkonyatát bearanyozza bizonyára a fiatalok boldogsága.

A mi már most a trónöröklés rendjét illeti, az Ausztriában házi törvényben s Magyarországon a pragmatika szankezióban van szabályozva. Ezt a rendet a trónörökös házassága Chotek grófnővel nem érinti. Személye szerint őt illeti a jogutódlás, gyermekeit azonban, kik nem egyenrangú házasságból születnek, nem illeti meg a törvény megváltoztatása nélkül sem Magyarországon, sem Ausztriában. A két törvényhozás azonban majd talál utat és módot a kérdés megoldására. A magyar nemzet jó kívánságait rakjuk le trónörökösünk elé, házas életének küszöbén.

MI UJSÁG?

Az özvegy trónörökösne eljegyzése. Bécsből érkezik a hír, hogy Stefánia özvegy trónörökösne eljegyzését gr. Lónyay Elemérrel bevezetett ténynek tartják, sőt azt is beszélnek, hogy az esküvő már november végén megtörténik.

Eljegyzés. *Buday* Barna, lapunk főmunkatársa, a kinek a „*Független Ujság*“ olvasói oly sok élvezetes és hasznos órát köszönhetnek, Nyiregyházán eljegyezte *Buday* Ferencz ügyvéd kedves és szép leányát: Mariskát. Azt hisszük, minden olvasónk nevében kívánhatunk neki ezuton is a lehető legteljesebb boldogságot és reméljük, hogy írói működése a boldogság sugaraitól még az eddiginél is ragyogóbb lesz.

A főrendiház vértanu elnökének emléke. A nagy-szóllósi kaszinó-egyesület báró Perényi Zsigmondnak, a 48—49 iki főrendiház vértanu halált szenvedett másodelnökének emlékére, halála ötvenedik évfordulóján, okt. hó 24-én Nagy-Szóllóson emlékűnnepet rendez a kaszinó elnökének, Beesky Emilnek az elnöklete alatt.

Egyházi birtok parcellázása. A esanádi káptalan megkapta a király engedelmet arra, hogy eladhassa a temesmegyei Sztancsófalva község határában fekvő, mintegy 4000 katasztrális hold terjedelmű ingatlan birtokát, mely erdőből, szántóföldből, terjedelmes legelőből és szőlőből, valamint belsőségből áll. A 325.000 frtra becsült földbirtok eladására nyilvános versenytárgyalást tüztek volt ki, de a határidő lejárt anélkül, hogy megfelelő ajánlat érkezett volna. Ez okból a földmívelésügyi miniszterium vásárolta meg a sztancsófalvi birtokot, melynek hivatalos átvétele most folyik a helyszínen. A kincstár a megvett ingatlant nem veszi a saját kezelésébe, hanem parcellázni fogja és kisebb tagokban bocsátja eladásra vagy bérletbe. Állítólag az a terv is fölmerült, hogy a birtokon esetleg telepítést foganatosítsanak.

Egy püspök végrendelete. Palásthy Pál, a nemrég elhunyt esztergomi püspöknek végrendeletét most bontották föl. Kisebb hagyományok kivételével egész vagyonát az esztergomi egyházmegye plébániáinak fölsegítésére hagyta a püspök, mindaddig, míg a kongrua ügyét nem rendezték. Azontul az esztergomi káptalannak azokra a tagjaira hagyja az alapítvány jövedelmét — az alapítvány meghaladja az egymillió koronát — akik a délutáni officiumon résztvesznek.

A sirásó börze. Pozsonyban nagy feltűnést kelt Pekovich Sándor tekintélyes ügyvéd öngyilkossága. Nagy lábon élt mindig, volt is vagyona, de a börzejáték tönkretette. Három év óta mindrosszabb lett Pekovich vagyoni helyzete, úgy hogy most már szomolányi birtoka és négy bécsi háza negyedmillió forinttal van megterhelve. Az öngyilkos, sok földözellen börzekülömbözetet hagyott hátra.

Börtön és vas a magyar szóért. Debreczenben vérlázító eset történt a 39-ik cs. és kir. gyalogezred ellenőrzési szemlén. Takács Miklós nős családos állami waggongyári munkás az ellenőrzési szemlén neve felolvasásakor úgy kiáltott, mint a gyárban szokás, vagyis magyarul mondotta, hogy „Jelen.“ Az ellenőrzést vezető kapitány, egy Zarsich nevű, magyar kenyéren élő eseh vagy morva, ezért reátámadt és a legképtelenebb szidalmak közt félreállította, a szemle végeztével pedig negyvennyolcz órai sötét zárkára ítélte. Takács Miklóst nyomban le is csukták. A büntetés kitöltése után igazolványt kért arról, hogy két napig katonai börtönben volt, mert az állami waggongyárban már egy órai késést is igazolni kell, különben az illető elvesziti állását. Az igazolványt e szavakkal tagadták meg tőle:

— Mondd meg a gazdádnek, hogy oly büntetél el, a melyért még sulyosabban kellett volna lakolnod! És ez megtörténhetett Debreczenben, e tőzsgyökeres magyar városban, a hol az osztrák tiszt urakon kívül csak legfeljebb kinjában köp ki az ember egy-két német szót. Jó lenne az ilyen kapitány uraknak, ha Csehországba helyeznék át őket.

Kossuth-szobrok a vidéken. Ujabban ismét két Kossuth-szobrot emeltek a vidéken, az egyiket a veszprémmegyei Kenese, a másikat a biharmegyei Tenke községben. A kenesei Kossuth-szobor leleplezése holnap, vasárnap lesz és az ünnepélyre leutazik Kossuth Ferencz, több országgyűlési képviselő társaságában. A tenkei Kossuth-szobor leleplezését október 29-ikére tüzték ki. Mind a két szobrot Gerenday Béla akadémiai szobrász mintázta, fölirataikat pedig Illyés Bálint országgyűlési képviselő készítette. Mindkét emlékmű az 1848-iki Kossuth Lajost ábrázolja és a bronz mellszobor diszes márványtalapzaton áll. Ugy Veszprémmegye, mint Biharmegye függetlenségi pártja testületileg vesz részt a leleplezési ünnepségeken.

Kisiklott tehervonat. Miskolcra táviratozzák, hogy a 7962. számú tehervonat Balogfalva állomás közelében kisiklott s Pribek János vonatvezető lábát törte. Nagyobb baj nem történt.

Az Országos Nemzeti Szövetség Máramaros-Szigeten. Máramaros-Szigeten minap tartotta az Országos Nemzeti Szövetség alakuló közgyűlését, a melyen Eötvös Károly, a szövetség társelnöke is részt vett s nagyhatalású beszédet mondott. Elnök lett Lator Sándor, a megye közszeretben álló alispánja, társelnökök lettek: Balogh Mihály ruthén püspöki vikárius és Szerémy György polgármester. A közgyűlést 200 teritékü ebéd követte, melyen többek közül felköszöntőt mondtak a főispán a királyra, a polgármester a vendégekre, Balogh Mihály püspöki helynök Eötvös Károlyra.

Hadjárat a macskák ellen. Említettük már lapunkban, hogy Armbruszt Nándor mohácsi fiatal iparost egy veszett macska megmarta s borzasztó kinok között meghalt a Szent-István kórházban. A macskát, mely a szerencsétlent megharapta, a járási állatorvos fölbonezolta s daczára, hogy egészségesnek találta, a szolgabírói hivatal az összes macskák kiirtását rendelte el és falragaszokon hívta föl a lakosságot, hogy a gyepmestert irtási munkájában támogassák, az ellenkezőket pedig a törvény szigorára figyelmezteti.

Börtön és vas a lengyel szóért. Megirtuk, hogy Debreczenben fogságra vetettek egy magyar munkást, mert az ellenőrzési szemlén „hier“ helyett azt kiáltotta: jelen! Most Lembergől vesszük hírét, hogy ott Jaroslauban és Rzezsowban számos tartalékos katonát tartóztattak le, mert az ellenőrzési szemlén a hier helyett lengyelül kiáltották hogy „jestem!“ Szegény osztrákjai az ilyen kurtavassal ugyan nem sokra mennek és sohasem érik el, hogy a magyar vagy a lengyel megtagadja az ő kedvükért hazája nyelvét.

Gyilkos juhászbojtár. A debreczeni Nyulas-esárdában Török István és Faragó Mihály siheder juhászbojtárok összevesztek s Faragó botjával megütötte a ezimboráját. Török erre oly dühbe jött, hogy kést mártott a pajtása szívébe. A véres holttestet másnap találták meg arrafelé gyakorlatozó honvédek, a kik nyomban értesítették a rendőrséget. Mikor a rendőrbiztos kiment a gyilkosság színelyére, Török István, mintha semmi sem történt volna, olyan nyugodtan legeltette közelben a juhait. A rendőrbiztos kérdésére először tagadott s össze-vissza hazudozott. De végre is úgy a lelkére beszélt a biztos, hogy töredelmesen bevallotta bűnét.

Macskaanya — őzgida. A esöklényesi határban levő vadászlakban az erdész egy őzgidát fogott, a melyet macskája kezdett szoptatni. A macska kölykeit ugyanis elpusztították s ez anyai szeretettel ápolta az őzgidát. Az erdész utóbb elajándékozta az őzgidát, mire a macska buskomor lett s nem evett egy falatot sem. Így tartott ez négy napig, míg az ötödik napon elment s nyomaveszett. Valószínűleg a esöklényesi erdő valamely sötét zugába bujt s ott éhen pusztult el.

A nyitrai kath. főgimnázium felavatása. A nyitrai kath. főgimnázium új épületét ez évi okt. hó 30-án fogják felavatni. Az ünnepély a „Himnusz“ eléneklésével kezdődik, majd Petrovics László főgimn. tanár prológot szaval, utána a gimn. zenekar adja elő Oelschlegel Domino Gavotteját, Horváth Sándor ezimz. kir. főigazgató pedig elmondja a gimnázium építésének történetét. Végül a „Szózat“ eléneklése zárja be az ünnepet. Délelőtt a nyitramegyei természetudósok és orvosok közgyűlése lesz a tornacsarnokban s 4 órakor a Szent Ágoston-egylet közgyűlése. Este társasvacsera lesz.

A cséplőgép áldozata. Borzalmas szerencsétlenség történt kedden a Füzes-Gyarmathoz tartozó Buesa pusztán. A cséplőgép körül foglalkozó Szabados György felment a gép tetejére. Hirtelen megcsuszott és beleesett a cséplőgép dobjába, a mely mind a két lábát ezombig összeroncsolta. Mire társai segítségére siettek és kiemelték a gépből, már önkívületi állapotban volt és néhány perc múlva ki is szenvedett.

Elsikkasztott fogyasztási adók. Eperjesről jelentik, a hogy város 1896—97. és 98-ra megváltotta a fogyasztási adókat a kinstártól s kezelés végett átadta az eperjesi vendéglősök és kocsmárosok szövetkezetének. Most, hogy a város maga kezeli a fogyasztási adókat, Mandics Ede polgármester összehasonlította az eredményt az előbbi évek eredményével és ekkor arra a meglepő fölfedezésre jutott, hogy a szövetkezet hamisan vezette a könyveket és tizenötezer forinttal megkárosította a várost. A polgármester e fölfedezésre a szövetkezet választmányát Kampaner Adolf elnökkel együtt okirathamisítás, csalás és sikkasztás miatt följelentette az eperjesi ügyészségnek.

A vasut áldozata. Lantos Menyhért magyar-bánhegyesi gazda, a medgyesházi vásárról hazatérőben szekérével, melyen ötödmagával ült, a vasuti sorompónál haladt el, a mikor a Mezőhegyesről Kétegyházára menő személyvonat robogott végig a síneken s a szekereket elütötte. A kocsiból kiesett a gazda: Lantos Menyhért és a gép alá került, mely hatvan méternyire vonszolta magával. A többieket a mozdony a szekérrel együtt a közeli árokba dobta. Mindnyájan jelentékeny zúzódást szenvedtek.

ELSŐRANGU HAZAI GYÁRTMÁNY.

Pontos cím:
**ELSŐ MAGYAR
GAZDASÁGI GÉPGYÁR**
részvénytársulat
BUDAPESTEN.

Magyarország legnagyobb és egyedüli
gazdasági gépgyára,
mely a gazdálkodáshoz szükséges
összes
gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden szakbavágó kérdéssel
bizalommal hozzánk fordulni.

RÉSZLETES ÁRJEGYZÉKKEL
és szakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Szecsavágók   Morzsolók

GAZDASÁGI DOLGOK.

A megfagyott gumósnövények bevermelése.

Igen gyakran megtörténik az az eset, hogy a fagy akkor köszönt már be, mikor gazdáink még javában foglalkoznak a gumósnövények betakarításával és ezáltal nagyobb mennyiségű répa — néha még burgonya is — rothadás által elpusztul, ha csak gyors betakarítás és okszerű eltartás által nem mentjük meg a megtámadott gumókat vagy gyökereket.

Csekélyebb foku hideget ugyan minden kár nélkül még elbir a répa mindaddig, a mig a földben áll és ugyanezen helyzetben ismét felenged, ha azonban a hőcsökkenés következtében a sejtszövet annyira megváltozott, hogy a répa a felengedés után elveszíti keménységét, külseje pedig olyan módon megváltozik, hogy husa szivacsos és lágy lesz, sötétebb színt és üveges külsőt mutat, ez annak a jele, hogy nemsokára beáll a rothadás, akkor a répa takarmányértékének a megtartására a gyakorlatban egyedüli kivihető módszer, annak a bevermelése.

E czélból az illető növényi részeket oly módon kell elrakni, hogy a berakásnál lehető kevés levegőt zárjunk vele együtt el, az eltartás alatt pedig a külső levegő ne férhessen hozzá.

Igen czélszerű az említett esetekben a répát felaprózni és gondosan rétegenként a verembe betiporni. Ha igen nagy mennyiségű répa bevermeléséről van szó, amelyet lehetőleg gyorsan kell eltenni, akkor nem győzzük azt répavágó-gépekkel felaprózni, hanem vagy élesszélű ásóval, vagy különleges + vagy S alakú vasakkal összezuzuk és lábbal letiportatjuk.

Hogy az eltartás alatt a külső levegő bejuthatását a lehetőségig megakadályozzuk, kellő alakú vermet kell választanunk és annak helyes betakarításáról kell gondoskodnunk. Ott a hol falazott vermek állanak rendelkezésünkre mindenesetre azokat részesítjük előnyben, a legtöbb esetben azonban megfelelő vermekről kell gondoskodnunk. Mig a hibátlan egészséges répák számára a vermetet laposra, vagy csekély mélységűre készítjük, addig hibás — tehát megfagyott — répáknál czélszerűbbnek bizonyult a vermetet egy bizonyos mélységűre készíteni. Az illető istálló közelében egy olyan helyet választunk ki, melyhez a répát könnyen odaszállíthatjuk és a melynek viz át nem bocsátó kötött talaja van és oly mélyre készítjük a vermet, amint azt a talaj vízállása megengedi 1.5—2 m. szélesre és 0.5—1.5—2 méter mélyre, a vermek hosszúsága a répa mennyiségétől függ. Igen nagy mennyiségű répánál több, egymással párhuzamosan fekvő vermet készíthetünk. Habár elméletileg a lehető legmélyebb vermek

a répa eltartására a legmegfelelőbbek, mégis gyakorlati szempontból figyelembe kell venni, hogy igen mély vermek készítése igen nehéz munka, az ilyenekből bajos a répát feletetés ezéjából szállítani, továbbá, hogy a verem tartalma össze is üllepszik, miáltal a verem mélyebb lehet, mint a körülötte lévő föld színe, ezáltal az esővíz bejutását a verembe elősegítjük és annak a tartalma megromlásnak lesz kitéve. Mindezekből az következik, hogy tulságos mélyre a vermet készíttetni nem tanácsos. A vermek oldalfalait függőlegesre készíttessük, nehogy a tartalom összeülpedése alkalmával üregek keletkez-hessenek.

Ha a verem megtöltésénél annyira jutottunk, hogy annak a tartalma a föld színénél valamivel magasabb, akkor mielőtt tovább raknánk a bevermelendő takarmányt, deszkából kerítést készíttetünk a verem körül és csak ezután folytatjuk a megtöltést. Kevésbé mély vermeknél a föld színe fölött 30—50 emnyire már keskenyebbre vesszük alakjukat és végre keskeny éllel bezárjuk. Hogy a feletetés alkalmával tisztán szedhessük ki a takarmányt, a befejezett vermet egy réteg szalmával befedjük és ezután egy réteg földdel megterheljük. A verem megtöltése előtt is ezélszerű a kitisztított és lesimitott verem fenekére szalmát rakni, nehogy a benne lévő takarmány a fenékről és az oldalakról esetleg lehulló földdel keveredhessék.

A veremre rakott földnek ezélja, hogy egyrészt a levegő bejutását megakadályozza, másrészt elegendő nyomást fejtsen ki, hogy a föld színe fölött lévő takarmányt kellőképpen összesajtolja. Ez okból jó a földréteget rétegenként ledöngönyözni és legfelső réteget nedves agyaggal lesimitani. Ha a verem tartalma összeüllepszik, ugy ennek következtében a földtakaróban repedések keletkeznek, a melyeknek betöméséről a már említett okokból gondoskodni kell.

Az egész említett eljárást kétségkívül csak szükség esetén alkalmazzuk, mert a leggondosabb bevermelés mellett is bomlások allanak be. Csak-hogy ilyen körülmények között a bomlás inkább erjedésszerű jelleggel bír, mely a burgonya és répa izét nem befolyásolja, sőt inkább izletesebbé válnak. Bár a friss takarmányban lévő összes tápanyag mennyiségét nem vagyunk képesek megtartani, mégis gondosan eljárva a veszteség oly csekély, hogy a bevermelésnél felmerülő költségek mindig bőven megtérülnek.

Hogyan műveljük a földet.

Irtta: Baly Kálmán.

I.

Bevezetés. Sokan azt mondják erre, hiszen azt mindenki tudja. Pedig ha meggondoljuk a dolgot, mégsem egészen ugy van. Hogy csak egy közönséges példát mondjak, nem minden gazda szánt egyformán, egyforma ekével, még ha különben földjük, gazdasági körülményeik egyeznek is. Az egyik mun-

kájának tehát jobbnak, a másikénak rosszabbnak kell lennie. Persze mindenik a magáét tartja jobbnak. Eszembe jut erről, hogy mikor a jó balatonmelléki bort termelő birtokos megkínálta a mezőföldi szőlőtermelő gazdát, a kinek a leshegynek csufolt dombon termett jó nyári bora, a mezőföldi szőlősgazda azt mondta a híres badaacsonyira: Jó, jó, csak-hogy nem oda, a hova a leshegyi! Ilyenformán van ez sok földmivesgazdával is, a ki a saját szokását, munkáját tartja a legjobbnak. Holott a ki sokat látott, tanult, tapasztalt, tudja, hogy sok ott a javítani való. A mai időben pedig, midőn a sok kiadás, költség, kevés termés és általában alacsony árak mellett, nehéz és nem sok örömet adó a gazda élete, nagyon is szükséges, hogy tanuljunk, felhasználva azt, a mit a tapasztalat és tudomány hasznosnak ismer. Csak így tarthatjuk fel magunkat, így boldogulhatunk, családuknak és édes hazánknak is javára. Ki ne látná, miként a világon mindenben mennyi a haladás! Hát talán csak a gazdálkodás lenne az, melyen előrehaladni nem kell? Dehogy nem; a tudomány itt is nagy hasznokat mivel, csak ne legyünk elfogultak, látni fogjuk s kövessük azt, jobban fogunk boldogulni.

Akármit tegyünk is, csak akkor lehetünk biztosak, hogy helyesen eselekszünk, ha ismerjük a dolgoknak okát, hogy mit miért kell tennünk.

A midőn ezen alkalommal főképpen a földet előkészítő munkálatokról, a szántás-, fogasolás- és hengerezésről szólok: mindenekelőtt azon kérdés merül fel, mi ezélja van ezen előkészítő munkáknak, kiváltképpen a szántásnak, a melyet igazán alapvető munkának mondhatunk.

A szántásról. A szántásnak s a többi előkészítő munkának ezélja az, miként egyrészt a növények vetésére, tenyészésére kedvező földet állítsunk elő; mert csak a jól megmunkált, porhanyó földben lehet jól végezni a vetést, csak ily földben kelhet ki egyszerre és idejében a mag és csak ily földben terjedhet, erősödhetik vigan a gyökér; már pedig ha a gyökér, a növénynek ezen legfontosabb szerve csak tengődik s csenevész a darabos, kemény földben, akkor még a kedvező időjárásnak, trágyázásnak sem lehet kellő sikere; hát ha még sem az ég, sem a trágyázási körülményünk nem kedvez! Ezeket ugyan tudja minden gazda, sajnos azonban, hogy a föld kellő megmunkálásának mellőzésével sokszor vétenek ellene saját kárukra. A szántásnak másrészt ezélja az, hogy a növényi tápanyagokat, a melyekből épül fel a növény, a gyökér által felehetővé tegye. Ezzel még ma is vannak, akik nincsenek tisztában. Ezt éppen esudálni sem lehet. Mert hiszen nem száz, hanem csak tiz évekkel ennek előtte jöttek arra kétségbevonhatlanul a tudósok, akik nagy tudományukat, életüket a gazdák javára szentelték, a kiknek ezért a gazdák örök hálával tartoznak, hogy éppen ugy mint az állatnak szüksége van táplálékra, hogy élhessen, hasonlóképen a növények is

LÁTOGATÁS BABÁ

FOGATÁS BABÁNÁL.

táplálkoznak a földből, a levegőből s ha kevés a táplálék, csak tengődik a növény, éppen úgy, mint az állat, az ember. Régi igazság: semmiből nem lesz semmi. A jó Istennek vannak törvényei, melyek minden teremtményére törvények. Szerencsés tehát az, aki ezeket megsziiveli, követi és saját kárára cselekszik az, aki befogja szeméit a tudomány jót akaró világossága előtt.

A növények tehát a levegőből és földből táplálkoznak. A levegőről, mely hatalmunkban nem áll, nem szólok; hanem annál inkább a földről, mely hatalmunkban van. A földben levő növényi tápanyagok pedig a föld megmunkálása következtében jutnak a növények táplálására; annál inkább, minél jobban megmunkáljuk a földet s olyformán, hogy a szántás által megnyitjuk a földet a nap, levegő, melegség, nedvesség behatásának, a minék következtében azoknak a földbeni átalakító munkája folytán a növényi tápanyagok a gyökerek által felvehető állapotba jutnak. Ha ezeket tudjuk, akkor méltányoljuk csak igazán a szántás fontosságát s belátjuk, hogy földünk, melyet ősi szokás szerint folyton 4—5 hüvelykre mivelünk, miért terem mindinkább kevesebbet. Igen, mert ebben a száz esztendő óta használt felső termőrétegben mindinkább kevesebb lesz a táplálék; a növényekkel abból folyton kivisszük, a növényrészekkel csekély marad vissza, trágyával pedig, mely szintén a benne foglalt tápanyagok folytán hasznos a földre, nem rendelkezünk eléggel. Így lassankint, ha ezen nem segítünk, minden föld kimerül: a melyik a tápanyagokban a természettől gazdagabb, később, a melyik szegényebb, előbb.

(Folyt. köv.)

A dohos borok megjavítása. A dohos borokat megjavítani úgy, hogy a dohos szag teljesen eltűnjön, nagyon nehéz. E célra még legjobb a bort tiszta esontszéne átiszűrni, amely a dohos szagot magába veszi. A esontszéni átszűrés alkalmával azonban megtörténhetik, hogy a bor savtartalma neutralizálódik, ami ismét az íz megváltozását vonja maga után. Lehet még a bajon úgy is segíteni, hogy a dohos bort összekeverjük a jövő ősszel friss musttal s vele együtt erjesztjük ki.

Most jelent meg**Rubinek Gyula és Szilassy Zoltán**

az Orsz. Magy. Gazdasági Egyesület titkárai szerkesztésében

**Köztelek Zsebnaptára
1900-ra.**

A „Köztelek Zsebnaptár“ ezen hatodik évfolyama régi köntösében, javított és tetemesen bővített tartalommal bír.

A „Köztelek Zsebnaptár“ minden más zsebnaptárt teljesen nélkülözhetővé tesz.

A „Köztelek Zsebnaptár“ ára a „Független Ujság“ előfizetői részére bérmentes küldéssel együtt

1 forint 60 krajczár.

Megrendelhető

a „Független Ujság“ kiadóhivatalában,

BUDAPEST,**IX., Üllői-ut 25. (Köztelek).****MULATTATÓ.****A menekültek.**

Irta: Péterfi Tamás.

Gibraltárnál két bujdosó csoport vett bucsut egymástól. Kossuth kíséreléssel a ködös Anglia felé irányítva vitorláit, míg gróf Bethlen Gergely, Berzenczey László, s többen a menekültek közül Amerika szabad földjének tartottak.

New-Yorkban nagy lelkesedéssel fogadták a magyar szabadságharcz bajnokait. Az igaz rokonszenv társaságban, utczán, mindenhol kitüntette, zajos ávációkban részesítette a bujdosó magyarokat. Daliás alakjuk megjelenése a gyalogjárókon csoportosulást idézett elő, s fölhangzott minden oldalról az ujjongás.

A szabad állam hölgyei nemes versenyre keltek a társaságokban, hová nemesak meghívták menekültjeinket, de legtöbbször tiszteletükre rendeztek estélyeket. Ezen estélyek egyik legfényesebbje az volt, melyet a köztársasági elnök, vagy miként a bujdosók szokták kiejteni: a prezidensné adott.

A ragyogó fényárban magyar trikolor színei ékeskedtek több helyen a terem falairól, s a fejedelmi pompával öltözött hölgyek mindenikén megtalálta magyarhon bujdosó fia édes hazájának egy kicsike jelvényét, melyre feldobogott a szabadság bajnokainak reményt sovárgó szíve. A lelkes hölgyek közül, kik mindnyájan az itt levő magyarok felvidítésán fáradoztak, térjünk mindjárt az estély rendezőjéhez, a prezidensnéhez.

Jóságos arcán meglepődés van a nem remélt siker felett, mert vidámaknak láthatja közelében egy gyászoló nemzet fiait. Szemeiből örömsugár ragyog szét. Körülhordozza tekintetét a teremken. Perczekig tart a lelki gyönyör, míg végre egy alakon pihennek meg szeméi.

Magas, barna férfi áll a terem egyik ajtajánál. Szemei nem vidulnak föl az itt pompázó fény és jókedvtől. Csak odabámul a terem sik padlatára merőn, szomoruan. Majd visszalép az oldalszobába, hol nagyot sóhajtva asztalhoz ül. Elsimítja homlokának sötét redőit, de hasztalan!... Ujra, meg újra visszagyül a sötét árny, s a hontalan bujdosó, magával küzdve, kezébe rejti arcát.

A prezidensné mellett éppen gróf Bethlen Gergely állott, kinek szintén nem kerülte el figyelmét jó barátjának, honfitársának lehangoltsága, de lehetőleg igyekezett onnan elterelni az urhölgy tekintetét.

Hiába! A prezidensné nemsokára kérdésekkel fordult a kedélyesen és lekötő vonzalommal társalgó grófhhoz:

— Miért olyan lehangoltak estélyemen a honfitársai?

— Nincs köztünk most szomorú asszonyom.

Ha méltóztatik körültekinteni, minden magyarnak hálás öröm sugárzik arcán. Mulatnak!

— Csak egy nem! — jegyzé meg a prezidensné.

— Ki lehet az? — és kérdése után körültekintett a teremben gróf Bethlen Gergely, mintha keresné, mintha nem tudná és nem látta volna a mellékszobába visszavonult honfitársát.

— Nem itt! — jegyzi meg az urhölgy, — hanem ott, az oldalszobában! Látja azt a küzködő alakot?

— Berzenczey Laczi?... a székely?...

— Óhajtanám, hogy vigasztalja, vagy legalább kísértse meg vigasztalni...

Gróf Bethlen Gergely meghajolt a prezidensné előtt, s nemsokára Berzenczey előtt találjuk. Azonban a székely testvér, a bujdosó barát egy pillanatra igyekezett eltakarni érzelmeit.

— Itt vagy testvér? — kérdezte az odaérkező Bethlentől és fölállott.

— Jöttem, hogy vigasztaljalak Laczi. Térj magadhoz! A bujdosóknak egyik legszebb napjuk van ma, a milyent még csak remélni sem mertünk!...

— Remélni sem — ismételte Berzenczey.

— E szabad hazának lakói felénk fordítják biztató tekintetüket. Rajtunk csüng valamennyi, hogy vigasztaljon. És a siker!... A prezidensné estélyt ad a bujdosó magyaroknak! A lelkesedés, melylyel fogadnak, páratlan! Vagy talán nem vagy megelégedve? — tört ki gróf Bethlen Gergely szenvedélyel.

— A siker szép, de....

— De? — vette át a beszédjében megakadt Berzenczey szavát a gróf és folytatta: — fogadjunk Laczi, hogy te még ma táncolni fogsz!

— Nem! Berzenczey Laczi nem fog táncolni!! — és ezt olyan határozottan mondotta a székely, hogy Bethlen megdöbbsent rajta.

— Majd meglátjuk Laczi! majd meglátjuk hanem addig kérlek légy vidámabb valamivel!... a prezidensné estélyén!! — tette utána a gróf nyomatékosan.

Aztán nemsokára eltűnt a zajos csapatok között. Most itt, majd amott lehetett látni ismert alakját, mint egy csodás rajongással tisztelt előségét a vesztett szabadság daliáinak.

Azonban negyedóra múlva ismét Berzenczey László mellett találjuk, a ki elvonulva maradt a mellékszobában.

— Berzenczey László! — szólítá hangosan, a mint belépett hozzá, — a prezidensné hivat!!

Mint a kit merengésből az ég haragos dörgése ver fel, úgy emelte szomorú arcát a világos terem felé Berzenczey. Fölemelkedett s fejét a székelyek sajtászerű büszkeségével magasan tartva, jött a prezidensné elé.

— Parancsolt asszonyom! Itt vagyok, — s az

ő utánozhatlan szittya modorával hajtotta meg magát az urhölgy előtt, melyben tisztelet, dacz, hódolat, kihívás, szeretet és büszkeség együtt van kifejezve.

— Az első négyesre nincs tánczosom, — szólt a prezidensné, s gyöngéd főhajtással adta tudtára óhaját...

A körülálló hontalan magyarok szíve nagyot dobbant az örömtől. Ez a megtiszteltetés egy bujdosó honfira? ... Ez a nem remélt kegy mindenkiket meglepett, s szorongó szívvel várták a Berzenczey elfogadó és a kitüntetést megköszönő szavait.

Miként a villámlás után esend következik, hogy annál erősebben, annál hatalmasabban dördüljön rá az ég; a prezidensné szavait is, melyek a remény sugárfényét hinték a bujdosók szívére, — csak másodpercek után követte a válasz... Előbb esendesen és mélyen hallatszottak a Berzenczey László szavai, mint a szikláról lezuhanó kődarab, hogy a pillanatokkal erősbödve, végül megrázhassa hatalmassá fejlődött erejével a körülállókat.

— Asszonyom! Tudom, hogy nem engemet, nem személyemet érte ez a kitüntetés. Ez egy olyan kegy, mely csak nemzetet érhet. De...

És itt egy pillanatra megállott, s mindenki visszafojtott lélegzettel várta a beszélő lelkes szavait.

— ... bocsásson meg asszonyom, — folytatá kérőleg a prezidensnére tekintve Berzenczey, — tánczolhat-e a magyar menekült, kinek hazája fel-dulva, elveszve van? ... ki elhagyta honát, mint bujdosó, s ha visszatekintett drága szülőföldjének határiról: ott égő falvak, romba döntött városokban haldokló nemzetét hagyta hátra? ...

— Vigadhatunk-e itt, mikor legkedvesebbjeink, a drága nő és gyermekeink jaj-kiáltása cseng füleinkben? ... Az otthon maradt bajtársak vére patak-zik az ármány kegyetlen pallosa alatt ... Öreg szülénket börtönben senyvesztik, kinozzák, hogy nem adnak elő minket, a kik menekültünk az ármány haláltétele elől ... Otthon egy feldult országban vérző hazátlanok!! ... Itt a tengeren túl a bujdosó hontalanok!! ... Szívétől kérdezem asszonyom: hogy tánczolhat-e a magyar menekült? ...

A beszélőnek könnyek toltak szeméibe... A hontalan bujdosó keserű könnyei voltak azok, s a mint föltekintett a prezidensnére: két csillogó drága gyémántesepp ragyogott arcán, de nem törülte le, hanem meghatottan kezét nyújtott Berzenczey Lászlónak. Hangja nemes érzelmektől reszketett, mig kimondta:

— „Büszke lehet az a nemzet, melynek ilyen fiai vannak!”

* * *

Félóra múlva egy oldalszobában találkozott a két jó barát: Berzenczey László és gróf Bethlen Gergely. Szomorúan néztek előbb egymásra, hiszen

oly tiszta baráti érzés kötötte őket egymáshoz jó és rossz időkben, aztán gróf Bethlen Gergely szólalt meg:

— „Látod Laczi, ez még sem járja! te azt csináltad, hogy Amerikában egy tisztességes magyar ember nem is tánczolhat!”

Képiinkhez.

Látogatás a babánál.

A kis baba éppen csak hogy a pólyából kivethető s már is van látogatója; a keresztmamája jött el megnézni, hogy mint van a kicsike kis keresztlánya. Kiveszi a dada a pólyából, a keresztmama ölbeveszi az aranyos, enni való kis teremtet, a ki nagyon szépen fejlődik, okos nagy szemével nézi a keresztmamat, a ki összeesókolja az aranyos teremtet. Így történik meg az első vizit a babánál, a kiből mindenkinek csak öröme telik, legkiváltképp azonban a mamának, a ki az asztalnál karoszekben ülve, boldog mosolylyal szemléli ezt a kedves szép jelenetet, melyet mai képünk ábrázol.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Fekete Antal urnak. Burgundi répát igen jó a hizó disznónak adni, különös a hizalás elején, de a répát vágja össze és korpával keverve adja. A nagyon hizott állatnak már csak szemes tengerit kell adni.

8853. sz. előfizető. Minden vásárolt bor után, tehát ha saját használatára lakodalom alkalmára vásárolta is a bort, a fogyasztási adót a fogyasztási adóbérlőnek meg kell fizetni. Adót csak a saját termésü bor után nem kell fizetni. De azt is be kell jelenteni, hogy mennyit tartott meg saját szükségletére, hogy az adóbérlő ellenőriztesse.

K. P. urnak. A budapesti államrendőrség fölöttes hatósága a belügyminiszterium; Budapest székesfőváros csak a költségekhez járul hozzá. Azért nem a fővárosi tanácshoz, hanem az államrendőrség fejéhez, a főkapitánysághoz kell beadni a folyamodást.

Kondorosi János urnak. 1. Budapesten nincs oly nevű intézet. 2. Iparrajztanodába nem adhatja.

Kállós Gergely urnak. Minden m. kir. földmivésiskolában vannak egészen ingyenes és félfizetési helyek. Ezeknek elnyeréseért a vagyontalansági községi bizonyítvány melléklésével a m. kir. földmivelésügyi miniszteriumhoz kell folyamodni az illető földmivésiskola igazgatója útján, a hová belépni szándékozik. Ha az ösztöndíjat megkapta, csak addig élvezi, míg érdemes rá; ezért minden évben újra kell érte folyamodni. Önnek az adai (Bács megye) és a nagy-szent-miklósi (Torontál megye) m. kir. földmivésiskolákat ajánlhatjuk.

Számrejtvény.

— Kerekes Mihály-tól. —

- 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25. Nagy hatalmak fölött áll,
1, 2, 3, 4, 5. Ő tudja, reánk mi vár,
37, 38, 39, 40. A kicsinek ellentéte,
44, 45, 46, 47, 48, 49. Nem mind ilyen a föld népe.
7, 34, 55, 56, 28, 20, 62, 11, 68. Egy magyar érzésű város neve,
62, 63, 64, 65, 66, 67. Egy nemzet Európában,
58, 43, 59, 6. Női szerep,
5, 61, 36, 27. Épp úgy emez,
12, 13, 14, 15, 57, 52, 53. Egyszer esik meg minden évbe.
9, 51, 29, 31, 30. Tetejéről ellátsz messze,
32, 54, 10, 1. Női nevek egyike,
26, 60, 41, 42. Megtanulod az egyszer egybe.
33, 50. Abe-nek két betűje,
1—68. Két sor versecske,
Jó kívánság a magyar népre.

A megfejtők között egy regénykötetet fogunk kisorsolni. Megfejtési határidő október 29.

Lapunkban 41. számában közölt bűvszámrejtvény megfejtése:

M
r a b
t o r m a
e z i g á n y
M a r g i t h i d
k a r t á c s
v i h a r
v i z
d

Helyesen fejtették meg: ifj. Szathmáry Sándor, Szép Lajos, Ferencz és Elek, Kondorosi János, Makay Emil, Molnár István.

A megfejtők közt sorsolás útján Jókai Mór: „Erdély arany kora“ cz. regényt Makay Emil ur (Kolozsvár) nyerte el.

Budapesti piaczi árak.

Budapest, október hó 22-én.

Gabona. (Árak métermázsánként értendőek.) Buza 76—81 kg. *iszavidéki* 8.10 frttól 8.80 frtig, *pestvidéki* 7.85 frttól 8.60 frtig, *fehértmegyei* 8.10 frttól 8.65 frtig, *bácskai* 8.10 frttól 8.70 frtig, *bánsági* 8.10 frttól 8.70 frtig.

Rozs 70—72 kg. 6.35 frttól 6.55 frtig.

Árpa: *takarmánynak* 60—62 kg. 5.75 forinttól 6.00 frtig, *égetni való* 62—64 kg. 5.40 frttól 5.60 frtig, *sörfőzlei* 64—66 kg. 6.80 frttól 7.00 frtig.

Zab 39—41 kg. 5.10 frttól 5.40 frtig.

Tengeri 78—82 kg. 5.40 frttól 5.50 frtig.

Liszt ára 100 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
	14.00	13.40	12.80	12.10	11.10	11.40	10.70	9.30	6.00

Buzakorpa, finom 4.30, **durva** 4.20 frt zsákkal együtt.

Egyéb magvak: *mák* 25—30 frt; *bab* fehér nagyszemű 6.00—7.50 frt, *apró* 6—7.00 frt, *tarka* 6—6.40 frt, *lencse* 7—9 frt, *borsó* héjas 4.00—5.00 forint, *köles* 4.15—4.45 frt, *kendermag* 11.50—12.00 frt, *repce* 11.30—11.80 frt. *lóhere* 42—52 frt mm.-ként.

Takarmányvásár. Réti széna 2.00—3.00 frt, muhar 2.20—2.80 forint, zsupszalma 1.50—1.70 frt, alomszalma 1.30—1.40 frt.

Juhvásár: hizlatt ürü páronként 20.00—22.00 frt, feljavított juh 17—19 frt, kiverő juh 96.00—11.20 frt, kecske 13—15 frt.

Sertésvásár. (Kőbánya.) 100 kgr.-kint élőszulyban 4%, és 45 kgr. levonás az életre. Elsőrendű 300—380 kgr. nehéz sertésért 50—51 frt., vidéki sertés könnyű páronként 250 kilóig 49—50 frt. — Szalonna 56—62.

Marhavasár fizetnek páronként: elsőrendű jármos ökörér 350—380 frtig; középminőségűért 300—340 frtig; gyenge minőségűért 260—270 frtig; hizott magyar és tarka ökör jobb minőségű. mm.-ként élőszulyban 31—34 frtig, hizott magyar és tarka ökör középminőségű 27—30 frtig. Fejős tehén, magyarfajt 20—32 foctig, tarka 20—32 frtig mmként. Élő borju 1 kgr. élőszulyért fizetnek minőség szerint 30—48 krt. Vágott borju 1 kgr. hussulyért fizetnek 52—56 kr.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Baromfivásár. Tyuk páronként 1.00—1.30, csirke 0.65—0.75 kappan 1.90—1.90 frtig, pulyka 4.20—5.30 frtig.

Tojás. 1 láda 38.00—39.50 frtig, meszes 00—00 frtig, teatojás 100 drb 3.30—3.40.

Tejtermékek. Teavaj 0—1.00 frt, főzővaj 60-70 kr., turó 6—12 kr. kgr.-kint.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés frt 0.40—0.50, 1 mmázsa 3.00—4.00, Petrezselyem 100 kötés 0.00—0.00, 1 mmázsa 3.00—4.00, zeller 100 drb 0.80—1.20, karalábé 0.60—0.80, vöröshagyma 100 köt. 0.50—0.80, 1 mmázsa 2.20—2.80, foghagyma 100 köt. 0.50—0.80, 1 mmázsa 110.0—18.—, vörösrépa 100 drb 0.50—0.80, fehérrépa, fejeskáposzta 3.30—5.00, kelkáposzta 100 darab 0.80—1.00, vörös káposzta 4.00—6.00, fejjessaláta 1.20—1.40, kötött saláta 1.40—1.20, burgonya, rózsa, 1 mmázsa 1.80—2.00, sárga 2.20—2.30.

1898. évi forgalom: 26,239 bál.

Felhívjuk a t. cz. gazdaközönség figyelmét a budapesti gyapju-aukceziókra

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen július és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukceziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. A. V. összes vonalain tetemes díjkezdményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek.

Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

HELLER M. S Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

83082, szh.

Székesfehérvári m. kir. méntelep parancsnokság.

821. szv./1899. szám.

Árlejtési hirdetmény.

A székesfehérvári m. kir. állami méntelep székesfehérvári, bábolnai, nyitrai, nagy-atádi és palini osztályaiban elhelyezett katonai legénység és ménállomány részére

1899. november hó 1-től 1900. október hó végéig szükségrendő kenyér, takarmány és egyéb czikkek

biztosítása iránt a székesfehérvári m. kir. állami méntelep parancsnokság számvivő irodájában

1899. évi október hó 25-én délelőtt 9 órakor

zárt ajánlatok tárgyalása fog megtartatni.

A közelebbi szállítási feltételek a székesfehérvári m. kir. állami méntelep számvivő irodájában megtudhatók, a hol a szállítási feltételek füzeté is betekinthező és a honnan az árlejtési hirdetmény kívánatra megküldetni fog.

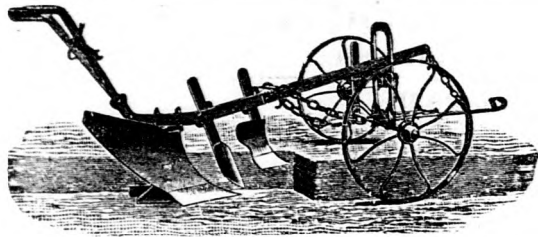
Az érdeklődők ennél fogva azon felhívással értesítetnek, miként az erre vonatkozó ajánlataikat a kitűzött határidőig annál is inkább nyujtsák be, mivel a később érkezettek figyelmen kívül hagyatnak.

Kelt Székesfehérvár, 1899. október hó 10-én.

Székesfehérvári m. kir. méntelep parancsnokság.

Egyetemes és mélyítő ekék

Aczelgerendelyvel, páncélaezél kormány-lappal egy darabból. Önvezetékkel, állítható szarvakkal.

Többvasú ekék.

!Uj! Finom-, szántó- és csuklós-bor-nák, rétboronák, háromtagu- és egytagu hengerek.

UMRATH ÉS TÁRSA

mezőgazdasági gépgyárosok

BUDAPEST,

V. ker., Váci-körút 60. sz.

Vetőgépek, trieurók, rosták, kukorica-morzsolók, szecska-vágók, répavágók, daráló- és őrlőmalmok, takarmányfű-lesztők stb. nagy választékban.

ALFA SEPARATOR (RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG)
ezelőtt **PANHAUSER & Co.**
ALFA-SEPARATOROK (LEFÜLŐZŐ-GÉPEK)
MINDENMŰ TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK.
Tejgazdasági telepek teljes felszerelése.
* **BUDAPEST** *
VII. ERZSÉBET-KÖRÚT 45.
(ROYAL SZÁLLODA)

Gabonáinkat Vetőmagvak

értékesítsük a

legelőnyösebb beszerzése és értékesítése

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

Szuperfoszfát,

chilisaletrom, kénsavas-káli, kénsavas-ammon

és egyéb műtrágyaféléket, továbbá

Ia rézgálicz 98-99%

jegecekben és őrölve, valamint egyéb permetező anyagokat legjutányosabban ajánl a

„HUNGÁRIA“

műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, VÁCZI-KÖRÚT 21.